

La temporada - De Sant Blasi a Carnaval

Pesenàs a l'astre d'esser una ciutat vièlha, fòrta de sas belas pèiras mas tanben de valors que li an balhada una « arma ».

L' « arma » a balhat lo mot « amor » e l' « amor » celebra la beutat e la vertat, es a dire: çò que balha gost e sens a la vida.

Pesenàs a l'astre de s'esser balhada una fèsta per rendre omenatge a aqueste « amor » per la pichòta patria. Es la TEMPORADA que va de Sant Blasi a Carnaval.

Lo 3 de febrìer, la vila de Pesenàs festeja la Sant Blasi.

Istoric :

Los piscenencs causiguèron lo 3 de febrìer, jorn de la Sant Blasi per celebrar la naissença de la ciutat. Es sus la buta del castel que creis aquesta ciutat. Los galeses que l'an poblada la sonaron del nom d'una diva : AÏNAÏ, companha del Dieu Pedenu que velhava sus la Val del Peyne. Puèi es SANT BLASI, protector dels mestiers principals de la vila que prenguèt lo relais... fins a 1883 quand los republicans li preferèron Dimars gras.

Debanament del ritual :

Aqueste jorn, lo poble partís desrevelhar los « sauvatges » qu'es temps de festejar lo novelum de la natura... mas dins quina fonzor de la tèrra se traparàn aquestes ?

Eles sols pòdon invocar San Blasi, sant dels animals e del buf, que, montat a viracul sus son ase, va temptar de recuperar las claus per dobrir las pòrtas de la vila a Carnaval. Aquestas claus, la detènon los capitols, dirigents dels barris que vòlon pas que lo carnaval davale dins la carrièra. Es quand lo pòble aurà repres possession de la ciutat que la « Carnavalina » poirà envasir e faire gisclar aquel buf que fa dreçar lo pel, que mena rire e derision als estatjants, a l'apròchi de Carnaval.

Tot aquò es tradicion.

Coma tota tradicion vertadièra, a son temps sagrat e son temps profan : lo del sovenir que tòrna soeinar (ritualament) las originas e lo de l'utopia qu'esclaira (joiosament lo camin de l'esperança). Tala es la definicion completa del mot « fèsta ». Atal, a Pesenàs, aquesta fèsta va de Sant Blasi a Carnaval.

A l'ora d'ara

Dempuèi qualques annadas, de piscenencs (nascuts al país o venguts partejar sa destinada), s'emplegan a tornar balhar totas sas dimensions a aquesta temporada : la profana e la sagrada : La parròquia ressuscita lo ritual de la San Blasi, los amics del polin rendon al totèm local tota sa flama, los « Machous » s'apoderan d'aquesta energia per metre en spectacle la ciutat, los « Fadas » renovelan musica e charivari,

lo teatre de las originas (TDO) remembra a la tradicion sa part d'imaginari.

TALHIER DESCANTONAT

Los personatges claus (e lor costum) de las fèstas carnavalèscas de Pesenàs.

LO PETACON (l'òme de pelhas)

Petaçon ven de l'occitan « petaç » : peça de teissut. Lo petaçon es un personatge tradicional de la scèna carnavalèsc, provocator e protector a l'encòp. Sortís de l'ombra un còp l'an per tornar desaparéisser. Es l'òme sauvatge que sortís de sa tanièra e que libera son energia. Amb son vestit fach de bendas d'estòfas que virolejan, lo petaçon es « l'arcolan sauvatge » que va chinari los badaires, amagat darrièr sa masca.

LO FESTEJAIRE

Lo festejaire va celebrar la fin de l'ivèrn en far la fèsta jorn e nuèit. Se ditz que la fèsta de Carnaval es la fèsta del monde al reves. Lo festejaire sortís tradicionalament vestit de son **panèl** (mena de camisa de nuèit) e d'una boneta de nuèit. Los festejaires envasisson la vila, fan lo charivari en s'arrestant de temps en temps per executar una dança que se ditz : la « bufatièra ».

LO POLIN

Lo polin, animal totemic de la vila de Pesenàs foguèt marcat al patrimòni immaterial de l'Umanitat per l'UNESCO en 2005. Es l'arma del piscenencs. L'escòla Calandreta de la vila pòrta son nom e possedis son polinet amb una còla de portaires / menaire que dobrís lo passa carrièra del Carnaval de las escòlas.

LO MENAIRE DEL POLIN

Lo menaire fa pensar al personatge d'Arlequin. Vestit de son costum tradicional bicolor vèrd e roge (bragas, tunica e boneta amb son pichòt cascavèl) presenta al polin lo crivèl de la civada simbolizat pel tambornet.

Sauta, vira sus el meteis, recula, se precipita sus l'animal que el, fa la meteissa causa, provocant crits e butassadas.

Pendent lo Carnaval, cadun dins son costum, dins son ròtle, amb sa personalitat, mobiliza son energia per far circular lo buf de la vida totes amassa.

Dos aires de musica / dança an per tòca d'iniciar, d'acompanhar aqueste vam vital : **la musica / dança del polin e la musica/ dança de la bufatièra.**

Sesilha 1

Reconeissença dels personatges

1. En observar las pepetas (personatges presentats çai-sus en miniatura) colorar los personatges amb de feutres e de gredas grassas.
2. Jòc del retrach : los enfants escotan un dels dos aires de musica presentats e se devon vestir siá en panèl per entamenar la dança de la bufatièra, siá revestisson la boneta del menaire per entamenar la dança del polin.

Sesilha 2

Fargar son petaçon

Talhièr accessible pels enfants a partir de la mejana seccion.

Aprestar un costum sens cordurar, sens pegar.

Balhar als mainatges un camiset blanc entalhat a d'endrechs diverses de biais que los enfants ajan pas que passar las bandas de teissut e las nosar.